

Kaupunginhallitus 05.09.2022 § 263

§ 263

Valtuustokysymys eri alueiden eriytymiskehityksen torjumisesta

Valmistelijat / lisätiedot:
Savolainen Anne M
Jaatinen Sanna
Latvala Tero
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristön toimialajohtaja Isotalo Olli

Kaupunginhallitus antaa vastauksen valtuutettu Sari Savelan ja 9 muun valtuutetun 13.6.2022 jättämään valtuustokysymykseen eri alueiden eriytymiskehityksen torjumisesta sekä toteaa kysymyksen loppuun käsitellyksi. Vastaus toimitetaan tiedoksi muille valtuutetuille valtuuston seuraavan kokouskutsun yhteydessä.

Käsittely

Puheenjohtaja Partasen kannattamana teki seuraavan lisäysehdotuksen:

Kaupunginhallitus kiirehtii Espoon asunto-ohjelman ja maankäytön periaatteiden tuomista poliittiseen päätöksentekoon, jotta alueiden väliseen eriytymiseen ja Espoo kestäväään kasvuun voidaan vaikuttaa asuntopoliittisilla toimenpiteillä.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko puheenjohtajan lisäysehdotus hyväksyä. Koska lisäysehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen hyväksyneen sen.

Päätös

Kaupunginhallitus

1
antaa vastauksen valtuutettu Sari Savelan ja 9 muun valtuutetun 13.6.2022 jättämään valtuustokysymykseen eri alueiden eriytymiskehityksen torjumisesta sekä toteaa kysymyksen loppuun käsitellyksi. Vastaus toimitetaan tiedoksi muille valtuutetuille valtuuston seuraavan kokouskutsun yhteydessä.

2
kiirehtii Espoon asunto-ohjelman ja maankäytön periaatteiden tuomista poliittiseen päätöksentekoon, jotta alueiden väliseen eriytymiseen ja Espoo kestäväään kasvuun voidaan vaikuttaa asuntopoliittisilla toimenpiteillä.

Selostus

Valtuustokysymys

Valtuutettu Sari Savela ja 9 muuta valtuutettua ovat jättäneet 13.6.2022 valtuustokysymyksen eri alueiden eriytymiskehityksen torjumisesta. Valtuustokysymyksessä todetaan, että viime vuosina eri kaupunginosien

väliset erot ovat voimistuneet Espoossa ja jo kuudessa espoolaiskoulussa yli 50 prosenttia oppilaista puhuu äidinkielenään jotain muuta kuin suomea tai ruotsia. Edelleen valtuustokysymyksessä todetaan, että vieraskielisyys ei itsessään kerro koulutuksellisesta huono-osaisuudesta, mutta tutkijoiden mukaan vieraskielisen väestön osuus korostuu matalan sosioekonomisen aseman alueilla. Lisäksi valtuustokysymyksessä todetaan, että alueiden sosioekonomisesta eriytymisestä seuraa monenlaisia ongelmia ja pahimmillaan se voi tarkoittaa, että Espooseen kehittyä toivottomuuden naapurustoja, joista esimerkiksi Ruotsissa on paljon kokemusta. Valtuustokysymyksessä kysytään, että muuttaako suomenkielisiä perheitä herkästi pois, kun alueille keskittyy pääasiassa pienituloisia maahanmuuttajaperheitä ja miten Espoossa aiotaan torjua eri alueiden eriytymiskehitystä.

Vastaus valtuustokysymykseen

Espoota kehitetään Espoo-tarinan mukaisesti niin, että kaikista kaupunkikeskuksistamme muodostuu viihtyisiä ja turvallisia asuin-, asiointi- ja työpaikkakeskuksia, joissa hyvät palvelut, virikkeelliset harrastusmahdollisuudet ja lähiluonto ovat helposti ja esteettömästi saavutettavissa. Pidämme huolta riittävästä kerros- ja pientalorakentamisesta sekä kaavoituksen nopeudesta ja tonttitarjonnasta. Ehkäisemme alueellista ja myös alueiden sisäistä segregatiota. Lisäksi kehitämme kaupunkikeskuksia niiden omien vahvuuksien mukaan. Espoon kaupunkirakennetta kehitetään niin, että se mahdollistaa kestävästä elämäntavan sen kaikilla alueilla.

Espoon väestö kasvaa keskimäärin 4500 asukkaalla vuodessa. Väestönkasvusta suurin osa tulee muuttovoitosta. Etenkin ulkomailta saatu muuttovoitto on ollut kasvusuuntaista ja vastannut viime vuosina yli kahta kolmasosaa vuosittaisesta väestönkasvusta. Vieraskielisiä asukkaita oli kesäkuun 2022 lopussa noin 21 % Espoon koko väestöstä.

Pienalueittaisessa tarkastelussa voidaan huomata, että vieraskielisen väestön osuus on keskimääräistä suurempi matalan tai matalahkon statusindeksin alueilla. Näillä alueilla on kuitenkin myös sisäistä vaihtelua vieraskielisten osuuksissa. Vieraskielisten osuus on kasvanut vuodesta 2017 vuoteen 2021 sellaisillakin pienalueilla, joille ei ole rakennettu uudisasuntotuotantoa tai rakentamisen määrä on ollut vähäinen. Tämän perusteella voidaan olettaa, että ainakin osa muutoksesta johtuu siitä, että suomenkielisten tilalle on muuttanut vieraskielisiä kotitalouksia. Alueet ovat pääosin keskeisillä sijainneilla olevia kerrostalovaltaisia alueita, joissa on hyvät palvelut ja julkisen liikenteen yhteydet.

Monille matalan tai matalahkon statusindeksin alueilla on paljon 1970- ja 1980-luvuilla rakennettuja valtion tukemia vuokra-asuntoja. Suuri osa näistä asunnoista on kuitenkin jo vapautunut asukasvalintarajoituksista, mutta asunnot ovat monin paikoin säilyneet edelleen vuokra-asuntokäytössä. Mikäli asuntoja ei ole korjattu ja vuokrat ovat pysyneet matalina, ne houkuttelevat asumaan etenkin pienituloisia vieraskielisiä kotitalouksia, joilla saattaa olla suomenkielisiä suurempia vaikeuksia löytää asuntoa.

Yleisopetuksen oppilaaksi otossa noudatetaan oppilaaksi oton linjauksia, minkä mukaan yleisopetuksen oppilaat ovat yleensä mahdollisimman lähellä kotia sijaitsevassa koulussa. Alueella asuvien vieraskielisten perheiden suuri määrä näkyy siten kouluissa äidinkielenään jotain muuta kuin suomea tai ruotsia puhuvien lasten suurena osuutena.

Alueiden eriytymiskehitykseen vaikutetaan varmistamalla, että uusille alueille rakennetaan hallintamuodoltaan sekä talotyyppi- ja huoneistojakaumaltaan vaihtelevaa asuntotuotantoa. Vanhoilla eriytymiskehityksen näkökulmasta huolestuttavilla alueilla alueen asuntokantaa ja asukasrakennetta tulee monipuolistaa täydennysrakentamisella sekä kiinnittää huomiota asuinympäristön laatuun. Eriytymiskehityksen torjumisessa on paljon merkitystä myös sillä, että alueen eri-ikäisillä asukkailla on mielekästä tekemistä ja kaikki työkäiset ja -kuntoiset ovat mukana työelämässä. Kouluissa on tärkeää järjestää laadukasta perusopetusta niin kantasuomalaisille, monikielisille kuin tukea tarvitseville oppilaille.

Espoo-tarinan ja valtuuston 13.6. hyväksymän kaupungin kotouttamisohjelman linjausten mukainen päämäärätietoinen maahanmuuttajien kotoutumisen edistäminen ehkäisee asuinalueiden eriytymistä mm. maahanmuuttajaperheiden lasten koulutuksellisen tasa-arvon ja maahanmuuttajien työllisyyden kohentamisen kautta. Työllistymisen ja urakehityksen kautta maahanmuuttajille tarjoutuu mahdollisuuksia edetä asumisurallaan.

Kouluissa alueelliset erot otetaan huomioon kahdella tavalla: tarkastelemalla oppilaiden asuinalueiden sosioekonomista profiilia aluekertoimien avulla sekä aikaa, jonka koulun oppilaat ovat asuneet Suomessa. Alue-kertoimet muodostuvat alueen (250mx250m) vieraskielisten, työttömien ja vain perusasteen tutkinnon suorittaneiden %-osuuksista. Koulujen resurssoinnissa käytettävä koulukohtainen kerroin muodostuu oppilaiden asuinpaikkojen mukaisten aluekertoimien keskiarvona. Näitä kertoimia hyödynnetään kolmiportaisen tuen ja avustajapalvelun resurssoinnissa, sillä tuen tarpeessa olevien oppilaiden määrän on havaittu olevan huomattavasti korkeampi sosioekonomisesti haastavammilla alueilla. Kolmiportaisen tuen kautta jaetaan lukuvuonna 2022–2023 noin 16 % opetushenkilöstön palkkabudjetista. Lisäksi oppilasmäärän ja koulukohtaisen kertoimen perusteella kouluille jaetaan mm. alueellisten erojen tasaamiseen tarkoitettua valtion erityisavustusta. Alueellisia eroja huomioidaan myös oppilaiden Suomeen muuttopäivän perusteella. Suomeen muuttopäivän mukaan resursseja jaetaan niille kouluille, joissa on alle 10 vuotta Suomessa asuneita oppilaita. Resurssi on suurin niiden oppilaiden kohdalla, jotka ovat muuttaneet Suomeen alle 3 vuotta sitten, ja se pienenee asteittain sen mukaan, miten pitkään oppilas on Suomessa asunut.

Espoon kaupunki on käynnistänyt opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituksella Oma lähiö – paras lähiö! -hankkeen, minkä tavoitteena on löytää uudenlaisia koulusegregaation ilmentymiä ja etsiä keinoja niiden vaikutusten minimoimiseksi. Hanke toimii noin kymmenen koulutuksenjärjestäjän verkostossa ja sen toimintakausi jatkuu vuoden 2023 loppuun saakka.

Päätöshistoria

Liitteet

Oheismateriaali

- Valtuustokysymys eri alueiden eriytymiskehityksen torjumisesta

Tiedoksi